

Scenariusz zajęć edukacyjno-warsztatowych dla klas V-VIII szkoły podstawowej w oparciu o przewodnik „Zarzecze – Siedlisko idealne”.

Temat lekcji:

Gdzie mieszkała polskość, gdy nie było Polski.

Cel zajęć:

Zapoznanie uczestników z pojęciem ziemiaństwa. Przedstawienie roli ziemiaństwa w zachowaniu dziedzictwa i tożsamości narodowej Polaków pod zaborami na przykładzie i w kontekście Muzeum Dzieduszyckich w Zarzeczu.

Wprowadzone pojęcia:

przeszłość, ślady przeszłości, ziemiaństwo, ród szlachecki, stany społeczne, magnateria, herb, zabory, dziedzictwo, tożsamość.

Metody pracy:

komentowany spacer w przestrzeni ekspozycji (w przypadku odpowiednich warunków pogodowych również w parku. Wówczas poza budynkiem pałacu realizują się punkty opisane pod numerami 1-5, 12). Praca plastyczna.

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Lp.	Prowadzący	Uczestnicy	Czas	Strona w przewodniku
1.	Rozpoczęcie zajęć. Przywitanie uczestników.	Zbiórka przed pałacem Dzieduszyckich lub na parterze pałacu.	3'	--
2.	Prowadzący wprowadza zebranych w temat. W kontekście miejsca (pałacu Dzieduszyckich w Zarzeczu) przeprowadza krótką dyskusję na temat: „Co to jest przeszłość?”, „Jakie mogą być ślady przeszłości?”. Wspólnie z uczestnikami wymieniają znane im najważniejsze pamiątki przeszłości w Zarzeczu.	Uczestnicy słuchają oraz biorą udział w dyskusji, odpowiadając na zadawane pytania.	7'	--
3.	Po wspólnym uznaniu pałacu za jeden z najważniejszych zabytków w okolicy prowadzący przedstawia krótką historię wsi Zarzecze oraz wprowadza pojęcie ziemiaństwa.	Uczestnicy słuchają i odpowiadają na pytania.	5'	16-17

4.	Prowadzący przedstawia genezę powstania pałacu w Zarzeczcu – omawia pokrótce sylwetkę Magdaleny Morskiej oraz rodu Dzieduszyckich. Wprowadza pojęcia rodu szlacheckiego i herbu.	Uczestnicy słuchają i odpowiadają na pytania.	5'	20-27
5.	Prowadzący opowiada o budowie pałacu, wskazując szczególnie na rotundę jako jego cechę charakterystyczną.	Uczestnicy słuchają i biorą udział w rozmowie.	5'	66-71
6.	Prowadzący zaprasza uczestników do odwiedzenia składających się na muzeum wewnątrz pałacowych.	Uczestnicy wykonują polecenia prowadzącego.	3'	--
7.	Prowadzący omawia pokrótce wygląd gotowalni. Przeprowadza krótką dyskusję o modzie. Wskazuje na pojęcie mody francuskiej, która była popularna w okresie powstania pałacu. Następnie wyjaśnia, że we wcześniejszych czasach strój był cechą, po której można było poznać pochodzenie. Wprowadza pojęcie stroju polskiego, informując jednocześnie, że warstwa ziemiańska pielęgnowała pamięć o stroju polskim, który ubierano na ważne uroczystości.	Uczestnicy słuchają i biorą udział w dyskusji.	5'	94-99
8.	Prowadzący omawia wygląd sypialni zwracając uwagę na sekretarzyk i znajdujące się na nim eksponaty. Przeprowadza krótką dyskusję na temat znaczenia pisania listów czy pamiętników wskazując, że dzięki nim zachowały się do naszych czasów ważne informacje dotyczące kultury narodowej.	Uczestnicy słuchają i biorą udział w dyskusji.	5'	104-107, 119.
9.	Prowadzący omawia wygląd i wyposażenie saloniku prywatnego. Zwraca uwagę na znajdujące się w nim książki. Wspomina o roli ziemiaństwa w gromadzeniu księgozbiorów i tworzeniu bibliotek jako kolejnych ważnych elementach przechowania kultury narodowej.	Uczestnicy słuchają i biorą udział w dyskusji.	5'	112-113, 116-117.
10.	Prowadzący omawia wygląd pokoju słońecznikowego oraz rotundy. Informuje o funkcji tych pomieszczeń. Wskazuje na portret Tadeusza Kościuszki oraz znajdującą się na nim inskrypcję, wspominając Waleriana i Wawrzyńca Dzieduszyckich jako	Uczestnicy słuchają i biorą udział w rozmowie.	8'	122-125, 132

	uczestników insurekcji kościuszkowskiej. Wprowadza pojęcia zaborów. Mówiąc o balach wskazuje, że po upadku powstania listopadowego w pałacu zaprzestano ich organizacji.			
11.	Prowadzący omawia wygląd pokoju Włodzimierza. Wskazuje na wszechstronność tej postaci i bogactwo zainteresowań. Omawia znaczenie tworzenia kolekcji przez wielu przedstawicieli ziemiaństwa, które dały początek muzeom. Wspomina o trosce jaką wykazywał Włodzimierz jeśli chodzi o porozumienie między Polakami a Rusinami (Ukraińcami). Wspomina o wsparciu Włodzimierza dla powstania styczniowego.	Uczestnicy słuchają i biorą udział w dyskusji.	6'	144-149, 152-153, 158-159.
12.	Prowadzący ponownie zaprasza uczestników do parku. Wskazuje, że on również był miejscem pielęgnowania polskości po utraceniu przez kraj wolności.	Uczestnicy słuchają i biorą udział w rozmowie.	6'	36-38, 54-55
13.	Prowadzący dokonuje krótkiego podsumowania mającego na celu utrwalenie przekazanych wiadomości.	Uczestnicy słuchają i odpowiadają na pytania.	6'	--
14.	Pożegnanie uczestników.		3'	--

Szczegóły narracji podczas zajęć należy dostosować do wieku uczestników.

W razie możliwości zajęcia można wydłużyć i rozbudować o elementy pracy plastycznej zawarte na wskazanych stronach przewodnika.

Dofinansowano z budżetu **Województwa Podkarpackiego** oraz ze środków **Fundacji PZU**

Scenariusz zajęć edukacyjno-warsztatowych powstał w ramach projektu **Zarzecz. Siedlisko idealne**, zrealizowanego przez Stowarzyszenie Promocji i Rozwoju „Młody Mołodycz” w partnerstwie z Muzeum w Jarosławiu Kamienica Orsettich.